Història de la filosofia

Kant

Solucions · 10 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2026 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

Exercici 1

Pregunta I

Sintetitzeu breument el contingut del text.

[2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostri que l'alumne/a coneix els detalls de la filosofia de l'autor/a** (excepte si la manca d'aquest coneixement li impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (entre cent i cent trenta paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi de tot el text. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en el nombre de paraules indicat, no ha de comptar contra l'alumne/a el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i articulen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne/a. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne/a no es limiti a enunciar idees, sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa o discursiva del text.

Opció B

Una resposta ha d'assolir la màxima puntuació si exposa, d'una manera o altra, les idees següents:

(i) El text comença distingint entre:

(a) Els fins que una persona es proposa d'acord amb els seus desitjos.
Què cal fer per aconseguir aquests fins ho indicarà un *imperatiu hipotètic*.

(b) La possible existència d'alguna cosa que tingui valor absolut i que sigui, per tant, un fi en ella mateixa.
L'existència d'aquesta cosa amb valor absolut donaria lloc a un *imperatiu categòric* o *llei pràctica*.

(ii) Després el text formula l'imperatiu pràctic. [No cal repetir la formulació en el resum.]

(iii) Finalment, el text diu que per a actuar d'acord amb aquest imperatiu categòric, que demana tractar la humanitat sempre com un fi en ella mateixa, em cal no sols no impedir que els altres siguin feliços, sinó que he de fer que els seus fins, siguin els meus. És a dir, contribuir activament a la seva felicitat.

En totes dues opcions, l'avaluació de la pregunta I s'ha de fer **de manera global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera coherent les idees que s'hi indiquen.

En aquesta pregunta l'estudiant ha de mostrar que ha entès el que diu el text. Per això, si un estudiant es limita només a copiar el text o només a parafrasejar estrictament algunes frases del text sense mostrar cap comprensió la pregunta haurà de tenir una puntuació baixa.

Pregunta II

Identifiqueu el **significat** de termes o expressions.

[1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne/a utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne/a utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostri la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció B

a) «imperatius hipotètics»: un imperatiu hipotètic és un principi que estableix què ha de fer una persona si vol aconseguir un determinat fi que ella té.

b) «llei pràctica»: principi que estableix què ha de fer qualsevol ésser racional, sense que estigui condicionat a si es tenen determinats desitjos.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Pregunta III

Expliqueu el sentit d'una determinada afirmació i les raons de l'autor/a per fer aquesta afirmació. [3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor/a. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor/a per fer aquesta afirmació. Una bona resposta ha de saber indicar quin paper té aquesta afirmació particular en el conjunt del pensament de l'autor/a i com aquesta afirmació es justifica a partir d'allò que l'autor/a defensa. A vegades, una exposició general i correcta del pensament del filòsof/a pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor/a justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció B

Una resposta ha de tenir la màxima puntuació si tracta, adequadament, els punts següents:

(i) Algunes de les idees bàsiques de l'ètica kantiana, molt especialment: què és un imperatiu categòric (la distinció entre imperatius hipotètics i categòrics).

(ii) Presentar la formulació de l'imperatiu categòric en termes del "fi en si mateix", i explicar què vol dir i com s'ha d'entendre aquest principi. Aquí la resposta ha de mostrar comprensió del principi. Una manera de demostrar aquesta comprensió és aplicant adequadament, de forma breu, aquest principi a algun cas (per exemple, al cas de complir una promesa) abans d'aplicar-lo, també, al cas específic per al qual es demana.

(iii) Aplicació de l'imperatiu categòric en la formulació del "fi en si mateix" al cas d'ajudar els altres, que es descriu en el mateix text de l'examen.

(iv) És especialment rellevant que l'alumne sàpiga explicar, amb les seves pròpies paraules i mostrant comprensió, allò que Kant diu breument en el text de l'examen, i al qual fa referència explícita la frase objecte de la pregunta: per a actuar d'acord amb l'imperatiu categòric, que demana tractar la humanitat sempre com un fi en ella mateixa, em cal no sols no impedir que els altres puguin perseguir allò que desitgen i que els farà feliços, sinó que he de fer que els fins dels altres siguin també els meus. És a dir, he de contribuir activament a la seva felicitat.

(v) Serà meritori (pot afegir puntuació), però no imprescindible per a tenir la màxima puntuació, que l'alumne/a distingeixi entre els casos on hi ha involucrat un deure necessari o estricte (per exemple, els casos del suïcidi i la falsa promesa), i els casos on hi ha involucrats deures contingents (o meritoris) (per exemple, el cas del desenvolupament de les pròpies capacitats), i que assenyali que el cas objecte d'aquesta pregunta, ajudar els altres, es tracta d'un deure contingent.

- En les dues opcions, l'avaluació de la pregunta III s'ha de fer **de manera global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer la seva explicació distingint el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera coherent les idees que s'hi indiquen.

Exercici 2

Avaluar una situació tot aplicant les idees d'un autor. [2 punts]

En aquesta pregunta l'estudiant ha de demostrar bona comprensió de la filosofia de Kant mostrant que és capaç d'aplicar-la a la situació que se li planteja.

En la resposta, pot decidir centrar-se en una formulació particular del l'imperatiu categòric, o en més d'una. Resulta especialment pertinent en aquest cas apel·lar a la formulació de la humanitat con a fi en ella mateixa.

Serà meritori (però no imprescindible per a obtenir la màxima qualificació) que l'alumne/a vegi que és pertinent distingir dues situacions que cal considerar de forma separada: si és moralment acceptable exercir la prostitució, i si és moralment acceptable participar-hi aprofitant-se de que algú, per les causes que sigui, l'exerceix.

En qualsevol de les dues circumstàncies, sembla clar que la doctrina kantiana determinaria que la prostitució no és moralment acceptable.

Allò que s'ha d'avaluar al corregir la pregunta, però, no és el "sí" o el "no" en la resposta, si no que es mostri que es coneix i s'entén bé quina és la proposta kantiana, i quines són les consideracions que s'han de tenir en compte a l'hora de determinar si un cert tipus d'acció és moralment permissible.

En l'avaluació d'aquesta pregunta, cal tenir compte que no es pot exigir, òbviament, que l'alumne/a tingui un coneixement d'especialista d'allò que diu l'autor/a de qui es parla, ni tan sols que conegui tots els detalls del pensament de l'autor/a que poguessin ser pertinents a l'hora d'avaluar el cas plantejat en aquest exercici. Una resposta pot obtenir perfectament la màxima qualificació si l'alumne/a mostra una bona comprensió de les idees bàsiques de l'autor/a i en fa un ús raonable a l'hora d'avaluar la situació indicada (encara que en alguns aspectes aquesta aplicació s'aparti d'allò que, en un coneixement més ampli i exacte de les idees de l'autor/a, seria adequat de dir).

Finalment, cal tenir en compte que l'element central que es vol avaluar en aquesta pregunta és el grau de comprensió que l'alumne/a té de les idees d'un determinat autor sobre un cert tema. Una manera d'avaluar aquesta comprensió és comprovant si l'alumne/a sap aplicar el coneixement de les idees dels autors estudiats a l'hora de resoldre un determinat problema o dur a terme una determinada tasca que l'alumne/a no havia considerat prèviament i que, en aquest examen, ha d'encarar probablement per primer cop. Cal avaluar el grau de comprensió global que l'alumne/a demostra de les idees de l'autor/a en qüestió (específicament: el grau de comprensió de les idees de l'autor/a rellevants per a respondre al cas plantejat).

3. PAU 2024 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

Exercici 1

Pregunta I

Explicar breument el contingut del text.

[2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostri que l'alumne/a coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement li impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (entre 70 i 110 paraules en l'opció A, i entre 60 i 100 paraules en l'opció B) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi de tot el text. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en el nombre de paraules indicat, no ha de comptar contra l'alumne/a el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne/a. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne/a no es limiti a enunciar idees, sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa o discursiva del text.

Opció A)

Per assolir la màxima puntuació, cal que el resum exposi, d'una forma o altra, les idees següents:

(i) En aquest fragment, Kant es fixa en casos on es violen el que ell anomena "drets necessaris o estrictes". Concretament esmenta el cas en què es fa una promesa falsa, i els casos en què s'atempta contra la llibertat o la propietat d'un altre.

(ii) En aquests casos es tracta a altres persones com a mitjans, en lloc de tractar-les sempre com a fins en elles mateixes. I, per tant, són casos en què no es respecta el principi que diu que cal valorar els altres sempre com a fins.

Pregunta II

Explicar el **significat** de termes o expressions.

[1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne/a utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne/a utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostri la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

a) ***Deure necessari o estricte***: Una obligació d'actuar d'una determinada manera que hem de respectar sempre i en totes les circumstàncies; actuaríem malament si en alguna ocasió concreta no actuem d'aquella manera.

b) ***Mitjà*****:** Quelcom que s'usa per tal d'assolir una altra cosa, que és la que pròpiament es valora o es vol aconseguir.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Pregunta III

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi.

[3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que sàpiga indicar quin paper juga aquesta afirmació particular en el conjunt del pensament de l'autor i com aquesta afirmació es justifica a partir d'allò que l'autor defensa. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A)

Una resposta ha de tenir la màxima puntuació si tracta adequadament els punts següents:

(i) Algunes de les idees bàsiques de l'ètica kantiana, molt especialment: què és un imperatiu categòric (la distinció entre imperatius hipotètics i categòrics). Altres punts que pot ser pertinent exposar: la bona voluntat com l'única cosa que té valor en ella mateixa; un acte és moralment valuós no per les seves conseqüències, sinó si es fa per deure i conforme al deure.

(ii) Presentar la formulació de l'imperatiu categòric en termes del "fi en si mateix", i explicar què vol dir i com s'ha d'entendre aquest principi. Aquí la resposta ha de mostrar comprensió del principi. Una bona manera de demostrar aquesta comprensió és aplicant adequadament aquest principi a diferents casos. Al fer-ho, serà meritori (però no imprescindible per a tenir la màxima puntuació) que l'alumne/a distingeixi entre els casos on hi ha involucrat un deure necessari o estricte (per exemple, els

casos del suïcidi, i la falsa promesa), i els casos on hi ha involucrats deures contingents (o meritoris) (desenvolupament de les pròpies capacitats, ajudar qui ho necessita).

(iii) Relacionat directament amb el punt anterior, aplicació de l'imperatiu categòric en la formulació del "fi en si mateix" als dos exemples, específics, als quals fa referència la frase objecte de la pregunta.

"Aquí es fa manifest" fa referència als dos casos que s'esmenten just abans en el text: el cas en què algú actua en contra de la llibertat d'un altre, i el cas en què algú actua en contra de la propietat d'un altre. (La resposta hauria de mostrar, és clar, que l'alumne/a entén què vol dir "atacar la llibertat d'un altre" i "atacar la propietat d'un altre" (això es pot fer oferint alguns exemples)).

Aquest apartat (iii) de la resposta, que és important, requerirà, en bona part, que l'estudiant desenvolupi i expliqui amb les seves pròpies paraules, tot mostrant comprensió, les idees que apareixen breument apuntades en el propi text de l'examen.

• Cal tenir en compte que l'argumentació de Hume que hem exposat a (iii) és complexa, i per tant serà especialment meritori que l'alumne/a en mostri comprensió.

• En les dues opcions, l'avaluació de la pregunta I s'ha de fer **de forma global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer la seva explicació distingint el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera coherent les idees que s'hi indiquen.

4. PAU 2023 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció A)

Exercici 1

Pregunta I

Explicar breument el contingut del text.

[2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostri que l'alumne/a coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement li impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (entre 60 i 100 paraules en l'opció A, i entre 80 i 120 en l'opció B) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi de tot el text**. Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en el nombre de paraules indicat, no ha de comptar contra l'alumne/a el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne/a. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne/a no es limiti a enunciar idees, sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa o discursiva del text.

Opció A)

Per assolir la màxima puntuació, cal que el resum consideri els punts següents:

(i) El principi general de la nostra acció és que s'ha de poder voler que la màxima segons la qual actuem esdevingui llei universal.

(ii) Kant distingeix dos casos: aquells en què no es pot ni tant sols concebre (sense contradicció) que determinada màxima ha esdevingut llei universal, i aquells en què es pot pensar que la màxima esdevé llei universal, però no es pot *voler* que això passi.

(iii) Kant diu que aquestes dues possibilitats corresponen a la distinció entre dos tipus de deures, que anomena "estrictes" i "amplis".

Pregunta II

Explicar el **significat** de termes o expressions.

[1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne/a utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne/a utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostri la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

a) «màxima»: principi subjectiu de l'acció.
Alternativament: una regla que guia l'acció d'una determinada persona i que estableix com pensa actuar aquella persona, en determinades circumstàncies, atès el que aquella persona vol.

b) «sense contradicció»: sense que hi hagi presents aspectes incompatibles, que seria impossible que es donessin junts en la realitat.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Pregunta III

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi.

[3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que sàpiga indicar quin paper juga aquesta afirmació particular en el conjunt del pensament de l'autor i com aquesta afirmació es justifica a partir d'allò que l'autor defensa. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A)

Una resposta que tingui la màxima puntuació haurà de tractar correctament els punts següents:

(i) La noció d'imperatiu categòric. Formulació i explicació de la formulació de l'imperatiu categòric en termes de la Llei Universal.

(ii) Explicar com es poden tractar diferents exemples apel·lant a la formulació de l'imperatiu categòric com a llei universal. Serà meritori que l'alumne/a aquí tracti els quatre exemples que Kant considera en la seva presentació de l'imperatiu categòric (suïcidi, promesa, desenvolupament de les pròpies capacitats, ajudar a qui ho necessita).

(iii) Explicar per què algun o alguns dels exemples (suïcidi, promesa) plantegen situacions on s'està avaluant si es compleix un deure "estricte" (o "rigorós"), i explicar per què algun altre (o alguns altres) exemples (desenvolupament de les pròpies capacitats, ajudar a qui ho necessita) il·lustren una situació on es considera si es compleix un deure "ampli" (o "meritori").

[La part central, i més valuosa, de la resposta és en aquest punt (iii); els altres punts són elements necessaris per tal de poder entrar a donar les explicacions que s'esmenten en aquest punt (iii); són aquestes explicacions les que es vinculen directament amb la frase que és objecte de la pregunta].

• En les dues opcions, l'avaluació de la pregunta III s'ha de fer **de forma global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer la seva explicació distingint el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera coherent les idees que s'hi indiquen.

5. PAU 2022 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció A)

Exercici 1

Pregunta I

Explicar breument el contingut del text.

[2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostri que l'alumne/a coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement li impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (entre 60 i 100 paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi de tot el text**. Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en el nombre de paraules indicades, no ha de comptar contra l'alumne/a el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne/a. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne/a no es limiti a enunciar idees sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa o discursiva del text.

Opció A)

Per assolir la màxima puntuació, cal que el resum consideri els següents punts:

(i) Kant, primer, raona d'on pot sorgir un imperatiu categòric: diu que ha de ser a partir d'allò que és, necessàriament, un fi per a tothom.

(ii) Ens indica que la naturalesa racional és un fi per a tothom (un fi en si mateix).

(iii) I a partir d'aquí formula l'imperatiu categòric que cal tractar la humanitat sempre com un fi en si mateix, i no com un mitjà.

(iv) Aplica aquest principi al cas de la persona que considera suïcidar-se: si ho fes, aniria en contra de l'imperatiu categòric perquè tractaria la humanitat (en aquest cas, a si mateix) com un mitjà, i no com un fi. Per tant, el suïcidi no és permissible.

- En les dues opcions, l'avaluació de la Pregunta I s'ha de fer **de forma global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera mínimament coherent les idees que s'hi indiquen.

Pregunta II

Explicar el **significat** de termes o expressions.

[1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne/a utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne/a utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostri la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

***a*)** «imperatiu categòric»: un principi que diu com cal comportar-se, no per tal d'obtenir alguna altra cosa que es desitgi, sinó necessàriament, independentment de voler obtenir qualsevol altre fi ulterior.

***b*)** «Llei pràctica universal»: una regla que diu com ens hem de comportar i que té validesa en tota circumstància i per a qualsevol agent.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Pregunta III

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi.

[3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que sàpiga indicar quin paper juga aquesta afirmació particular en el conjunt del pensament de l'autor i com aquesta afirmació es justifica a partir d'allò que l'autor defensa. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A)

La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

(i) Algunes de les idees bàsiques de l'ètica kantiana: distinció entre imperatius hipotètics i categòrics. La bona voluntat com la única cosa que té valor en ella mateixa; un acte és moralment valuós no per les seves conseqüències, sinó si es fa per deure i conforme al deure.

(i) Explicar, amb les pròpies paraules de l'alumne, les idees que es presenten en el propi text de l'examen: la formulació de l'imperatiu categòric en termes del fi en si mateix.

(iii) Explicació de per què en cadascun dels casos que esmenta la frase (mutilar-me, danyar-me o matar-me a mi mateix) s'estaria tractant a un mateix com un mitjà, i no com un fi.

(iv) Serà meritori (però no és en absolut necessari per poder tenir la màxima puntuació) si l'alumne esmenta, tal com fa Kant, l'existència de casos que, en principi, poden semblar que presenten una dificultat per a la doctrina kantiana: casos com amputar-se un membre per a salvar la vida, o posar en risc la pròpia vida amb determinades finalitats, i que Kant diu que es podrien tractar adequadament si es precisés amb més detall què és el que se segueix del seu principi).

6. PAU 2020 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

Exercici 1 Pregunta I
Explicar breument el contingut del text. [2 punts]
L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostri que l'alumne/a coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement li impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (60-100 paraules en l'opció A, 100-150 paraules en l'opció B) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi**. Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en el nombre de paraules indicades, no ha de comptar contra l'alumne/a el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne/a. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne/a no es limiti a enunciar idees sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa o discursiva del text.

Opció A) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les idees següents:

(i) Es descriu el cas d'una persona que considera prometre que retornarà certa quantitat de diners sense tenir la intenció de fer-ho.
(ii) Kant fa explícita la màxima segons la qual actuaria aquesta persona si no retornés els diners.
(iii) Es pregunta si aquesta màxima podria esdevenir una llei universal i respon que no.

el funcionament de l'estat.

- En les dues opcions, l'avaluació de la pregunta (i) s'ha de fer **de forma global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera mínimament coherent les idees que s'indiquen.

Pregunta II

Explicar el significat de termes o expressions. [1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne/a utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne/a utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostri la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

a) «deures perfectes»: aquelles obligacions morals que s'han de complir sempre.

b) «estar d'acord amb ella mateixa»: ser consistent, no contradir-se.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Pregunta III

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi. [3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A) La màxima puntuació requeriria oferir una explicació que tingui en compte, d'una forma o altra, els següents punts:

(i) Explicar que el que porta a Kant a formular aquesta pregunta és voler donar resposta a una altra pregunta: si és o no moralment acceptable cert tipus d'acció, en aquest cas no complir una determinada promesa.

(ii) Esmentar els elements bàsics de l'ètica kantiana: la única cosa que té valor per ella mateixa és la bona voluntat; un acte és moralment valuós no per les seves conseqüències, sinó si es fa per deure i conforme al deure. És meritori que es parli també de la distinció entre imperatius hipotètics i categòrics.

(iii) Formular i explicar breument l'imperatiu categòric.

(iv) Explicar amb claredat i amb les pròpies paraules de l'estudiant l'aplicació de l'imperatiu categòric a l'exemple del text: per determinar si el trencament de la promesa seria acceptable, cal veure si es pot desitjar que la màxima amb la qual s'actuaria esdevingui llei universal.

(v) Explicar perquè no es pot desitjar que esdevingui llei universal: donaria lloc a una situació inconsistent –si fos llei universal que sempre que a una persona li convingui, aquesta persona no compleix una promesa, aleshores no ens refiaríem els uns dels altres, i no es podrien fer ni podrien existir promeses; per tant, seria absurd que hi hagués una llei sobre les promeses en una situació en la que no podrien existir les promeses.

7. PAU 2005 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (A (pla antic))

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

8. PAU 2005 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (A (pla antic))

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

9. PAU 2001 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

Primera pregunta

a) Encert en la identificació de la idea. (1 punt)
b) Claredat i precisió en l'explicació. (1 punt)

10. PAU 2001 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

Segona pregunta

Aquesta pregunta demana una definició o una explicació que cal fer a partir de la comprensió del text. S'ha de prendre com una pregunta exigent, que no admet gaire marrades. Cal repartir els punts de la manera següent :

a) L'explicació o la definició és clara. (1 punt)
b) L'explicació o la definició s'ajusta al sentit del text. (1 punt)
c) S'aclareix bé aquesta relació entre el text i el significat del concepte o de l'expressió que cal explicar. (1 punt)